Ασκητές μέσα στον κόσμο Γ’: Αργυρώ Στεφανάκη, η πολύαθλη (π. Ευάγγελος Παπανικολάου)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 2 Ιουλίου, 2023

(1. Ὑπό π. Εὐαγγέλου Παπανικολάου, ἱερέως καί ἰατροῦ. Ἀπό τίς διηγήσεις πού ἄκουγε ἀπό τήν ἴδια Ἀργυρώ συνέθεσε τήν βιογραφία της)

Ἡ μακαρία Ἀργυρώ Στεφανάκη γεννήθηκε στίς Βάσιλιες Ἡρακλείου Κρήτης στίς 7 Δεκεμβρίου 1924. Οἱ γονεῖς της ἦταν εὐλαβεῖς. Ζοῦσαν πτωχικά ἀλλά ὄχι στερημένα. Ἀπέκτησαν πέντε παιδιά. Τήν Ἀργυρώ, τόν Ἀριστείδη, τήν Ἰωάννα, τήν Γεωργία καί ἕνα μικρό Βενιζελάκι, πού ἐκοιμήθη νήπιο. Ἡ ζωή ἦταν ἀτάραχη. Εἶχαν λευτερωθῆ ἀπό τόν Τοῦρκο, εἶχαν ἑνωθῆ μέ τήν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἀργυρώ ἦταν ἔξυπνη, εὔστροφη, ὄμορφη, -ἔφερε πάντα τήν μακρομαλλοῦσα κώμη της σέ πλεξίδες-, μεγαλομάτα, εὐσεβής, χαρούμενη, σεμνή καί τό κυριώτερο ἀγαποῦσε τήν Ἐκκλησία καί τίς Ἀκολουθίες. Ὅταν ἔφθασε σέ ἡλικία γάμου, ἀρραβωνιάστηκε ἕναν παλλήκαρο ἀπο τό χωριό της. Ἀμέσως μετά τόν γάμο κηρύχτηκε ὁ Ἑλληνο-Ἰταλικός πόλεμος καί ἄνδρας της ἔφυγε νιόπατρος γιά τό μέτωπο. Ἐκείνη σάν Ἀρετοῦσα τόν περίμενε, συμμετέχουσα σέ ὁποιαδήποτε προσπάθεια συμπαραστάσεως στό δοκιμαζόμενο γένος, μέ ροῦχα, δέματα κλπ. Μετά τήν κατάρρευση τοῦ μετώπου, τόν Μάϊο τοῦ ’41 ἐπέστρεψε ὁ ἄνδρας της στήν Κρήτη. Οἱ Γερμανοί κατακτητές, ἐπειδή στήν Κρήτη ξεκληρίστηκαν οἱ ἀλεξιπτωτιστές τους, φέρθηκαν στό νησί καί στούς κατοίκους ἀπάνθρωπα. Ἔκαψαν χωριά καί ἔκαναν ἐκτελέσεις. Γιά ἕναν Γερμανό σκοτωμένο ἐκτελοῦσαν δέκα ἀθώους Ἕλληνες. Σέ ἕνα μπλόκο στήν Χανιόπορτα τοῦ Ἡρακλείου συνέλαβαν καί τόν ἄνδρα τῆς Ἀργυρῶς. Ὅταν δέ ἔμαθαν ὅτι εἶχε πολεμήσει στό μέτωπο, τόν ἀποφάσισαν γιά θάνατο.

Τότε ἡ Ἀργυρώ φόρεσε τά καλά της, πῆρε λουλούδια γιά τούς ἄλλους κρατουμένους καί σάν τήν Ἰουδήθ πῆγε στό στρατόπεδρο τῶν Γερμανῶν καί στίς φυλακές καί πέτυχε μέ τήν θωριά της καί τόν Χριστό της νά ἐξασφαλίση ἄδεια, νά παρηγορήση τόν ἄνδρα της καί νά μεταφέρη ἄπειρα μηνύματα πρός τούς ἄλλους φυλακισμένους μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς της.

Ἔφθασε ἡ ὥρα τῆς ἐκτελέσεως· ἦρθε τό ἀπόσπασμα. Οἱ στρατιῶτες ἄλλοι εἶχαν σφαῖρες καί ἄλλοι ὄχι, ὥστε τό ἔγκλημα νά εἶναι συλλογικό ἀλλά κανείς νά μήν ξέρη, ἐάν αὐτός σκότωσε. Τούς ἔστησαν στόν τοῖχο, ἑτοιμάστηκαν. Καί ξαφνικά, προβάλλει ἡ Ἀργυρώ μαυρομαλλοῦσα, εὐθυτενής, λάμπουσα μέ τά φορέματα τοῦ

Πάσχα. Πέρασε μπροστά ἀπό τά προτεταμένα ὅπλα, ἔπιανε μέ τό δεξί χέρι τίς κάννες καί τίς ἔστρεφε πρός τήν γῆ. Ἔκπληκτος ὁ Γερμανός ἀξιωματικός ἔβλεπε τό φαινόμενο. Ἀμέσως τήν κάλεσε μπροστά του. Διέκοψε τήν ἐκτέλεση.

-Ποια εἶσαι;

-Εἶμαι ἡ γυναῖκα τοῦ τάδε.

-Πάρε τόν ἄντρα σου καί φύγε.

-Ὄχι, λέει, αὐτή, ὅλους.

-Τόν ἄντρα σου μόνο.

-Ὄχι, ὅλους ἤ νά μείνη ὁ ἄντρας μου καί ἐγώ μαζί μέ ὅλους.

Ἐλύγισε τό σίδηρο, ἐλύγισε καί εἶπε:

-Ὅλοι!!!

Οὔτε εὐχαριστῶ δέν τοῦ εἶπε· καί σχολίαζε ἀργότερα: «Μά τί ἄνθρωποι ἦταν οἱ Γερμανοί! Τήν ὥρα πού τούς σκότωναν, εἶχαν μεγάφωνα μέσα στό στρατόπεδο πού μετέδιδε μουσική ἀπό γραμμόφωνα· αὐτά τά μουσικάντικά τους, ἀργότερα ἔμαθα πώς τά λέγαν βάγκνερ. Θηρία οἱ ἄνθρωποι χωρίς Θεό».

Ἐπέστρεψαν στό σπίτι τους κι ἔζησαν ἁπλᾶ καί ἥσυχα. Καί γέννησε ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ ἕνα τέκνο, καρπός τῶν προσευχῶν. Τό βάπτισαν καί τοῦ ἔδωσαν τό ὄνομα Γεωργία. Γιά τρεῖς χρόνους ἔζησαν χωρίς πειρασμούς. Καί ξαφνικά ἐμφανίστηκαν τά ἐρυθήματα καί οἱ ἐκδηλώσεις τῆς φοβερῆς καί στ’ ἄκουσμα ἀσθένειας, τῆς λέπρας.

Φανερώθηκε ἡ νόσος σ’ ὅλα τ’ ἀδέλφια, στήν Ἀργυρώ, στόν Ἀριστείδη, στήν Ἰωάννα καί στήν Γεωργία.

Σπιναλόγκα: τό νησί τοῦ πόνου. Ἐξορία, ἀπόρριψη, φόβος. Τούς πέρασαν ἀπό τήν Πλάκα ἀπέναντι στήν Σπιναλόγκα. Ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς –λεπροί δέν χαιρέτισαν κανέναν. Αὐτήν οὔτε τόν ἄνδρα της χαιρέτησε, οὔτο τό παιδί· ἀλλά ἔνδακρυς καί ἀρχοντικιά ἔλεγε ΄΄Δόξα σοι ὁ Θεός΄΄. Ἐσχίζοντο τά στήθη της, ἀλλά πῆγε πέρα μαζί μέ ὅλα της τ’ ἀδέλφια κι ἄφησε πίσω ἄνδρα καί παιδί. Δέν ἄρθρωσε «γιατί». Μόνο ἔλεγε: «Κύριε, δέν σοῦ λέω τί νά κάνης γιά μένα· κάνε ὅ,τί θέλεις. Ἐσύ μ’ ἔφερες στήν ζωή, μέχρι τώρα μέ σκέπασες, μέ εὐλόγησες· ἀξίωσέ μέ νά δῶ φῶς παρακλήσεως». Ὅταν κατέβηκαν στήν προκυμαία τῆς Σπιναλόγκας, τούς ὑποδέχτηκαν οἱ ἄλλοι λεπροί χωρίς μύτες, μέ πληγές στομάτων, χεριῶν, μέ

βακτηρίες, μέ πληγές αἱμαστάζουσες καί πυορροοῦσες.

Ἐκεῖ στό καμίνι θά δοκιμάζονταν ὅλα. Ἐπιστῆμες καί γνώσεις, οἰκογενειακές σχέσεις καί φιλίες, αἰσθήματα ἀνθρωπιᾶς καί τιμῆς, ἀκόμη θά δοκιμαζόταν καί ἡ πίστη τους. Τούς ἔδωσαν ἕνα δίπατο σπίτι, γιατί ἦταν τέσσερεις. Ἡ ἀδελφή τους ἡ Γεωργία ἦταν χειρότερα. Τήν ἔβαλαν στό ἐπάνω δόμα, νά θωρῆ τόν ἥλιο.

Ἡ ζωή εἶχε ὀργανωθῆ ἀπό τούς παλαιότερους. Εἶχαν κάνει ἕναν σύλλογο, πού πρωτοστατοῦσε ἕνας ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἐπαμεινώνδας Ρεμουνδάκης. Καί πρό παντός ὑπῆρχε Ἐκκλησία, ὁ ἅγιος Παντελεήμων. Ποιόν ἄλλον Ἅγιο θά μποροῦσαν νά ἔχουν ὡς προστάτη τους; Ἡ Ἀργυρώ ἀπό στήθους θυμόταν τό ἄσμα πού τραγουδοῦσαν στήν Σπιναλόγκα γιά τά ἐγκαίνια τῆς Ἐκκλησίας, π’ αὐτή δέν τά εἶχε προφτάσει.

Στά 1901 στίς 3 τοῦ Ἰουνίου
στήν Σπιναλόγκα ἔγινε ἐγκαινισμός Ἁγίου
τ’ ἁγίου Παντελεήμονα ἐγκαινιασμός ἐγίνη
μ’ εὐλάβειαν, καί μέ χαράν, μέ τάξιν καί εἰρήνη.
Λαμπρά ἐπανηγύρησαν καί ἔχαιρον ἀπό καρδίας
Στήν Σπιναλόγκα νά ἰδοῦν νά ψάλλουν
Λειτουργίαν.
Ἔχαιρον καί εὐφραίνοντο καί ἐδοξολογοῦσαν
οἱ ἄρρωστοι οἱ χριστιανοί καί τόν Θεόν ὑμνοῦσαν,
ὅπου μᾶς τό ἀξίωσεν τέτοιαν χαράν νά δῶμεν
στήν Σπιναλόγκα Ἐκκλησιά καί νά λειτουργηθῶμεν.

Ἡ Ἐκκλησία εἶχε πολυελέους πού ἔλαμπαν, εἰκόνες πανέμορφες, τέσσερις σειρές στασίδια. Ἀλλά ἡ Ἐκκλησία εἶχε καί παπᾶ χρυσό στό ὄνομα καί στό ἦθος, τόν παπα-Χρύσανθο. Αὐτός ἔγινε Πνευματικός τους· ἀκόμα κι ὅταν ἀργότερα ἦρθαν στό ἀντιλεπρικό Σταθμό τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στό Αἰγάλεω, ὁ παπα-Χρύσανθος ἐρχόταν ἀπό τήν Σπιναλόγκα νά τους δῆ. Αὐτός ἔμεινε στό νησί ἄλλους 8 χρόνους χωρίς ποίμνιο ὁρατό, ἀλλά γιά νά διαβάζη τους κεκοιμημένους ἐν Χριστῷ.

Διηγεῖτο ἡ Ἀργυρώ: «Πηγαίναμε στούς Ἑσπερινούς, στούς Ὄρθρους, στίς Λειτουργίες, ἐξομολογούμασταν, κοινωνούσαμε. Μεγαλώναμε μέσα στήν Ἐκκλησία. Πηγαίναμε συνέχεια. Τήν Μ. Ἑβδομάδα ἀσπρίζαμε τά γκρεμισμένα κατώφλια καί τίς φλοιές τῶν παραθύρων. Στολίζαμε τόν Ἐπιτάφιο. Βάφαμε τ’ αὐγά, κάναμε κουλούρια, καλιτσούνια, καίγαμε τόν Ἰούδα. Πονάγαμε μέ σουβλιές ἀπίστευτες. Τρέχαμε στή πόρτα τῆς Ἐκκλησίας –εἴχαμε κι ἄλλες Ἐκκλησίες. Πιάναμε κουβεντοῦλες μέ τους ἁγίους. ΄΄Ἅγιε Γιώργη μου, ξέρομε εἶσαι καλός ἅγιος, στρατιώτης ἅγιος. Βοήθα μέ νά γλυτώσω, δέν μπορῶ μπλιό ἀπό τούς πόνους, θά πεθάνω, θά τρελλαθῶ΄΄. Καί μέσα σ’ ὅλα αὐτά κρατούσαμε νηστεία. Μ.

Τεσσαρακοστή ἀλάδωτο ὅλη τήν ἑβδομάδα καί μόνον Σαββατοκύριακο λάδι. Εἴχαμε κομποσχοίνια καί ἀνά μία ὥρα ὁ καθένας ἔκανε κομποσχοίνι ὑπέρ τοῦ κόσμου ὅλου καί γιά νά βρεθῆ τό φάρμακο γιά τήν λέπρα.

»Ἡ ἀδεφλή μου Γεωργία χαριτωμένη, καθαρή ψυχή, βάρυνε. Ἔκανε πυρετό 40ο C. Τῶν Βαΐων ξάπλωσε στό κρεββάτι.

»Τήν Μ. Παρασκευή πέρασε ὁ Ἐπιτάφιος κάτω ἀπό τό σπίτι μας. Πέρασε μέ κεριά ὁ παπα-Χρύσανθος καί οἱ λωβιασμένοι, πού κρατώντας τόν πόνο τους, συντρόφευαν τόν Χριστό. Λέμε στήν ἀδελφή μου τήν Γεωργία:

– Νά σέ κατεβάσωμε στήν πόρτα νά προσκυνήσης τόν Ἐπιτάφιο; Λέγει αὐτή:

– Ὄχι, ἀδέλφια μου, σήμερα δέν μπορῶ· θά προσκυνήσω τόν ἀφέντη Χριστό αὔριο ἐγώ.

» Τό βράδυ τοῦ Μ. Σαββάτου κατά τίς 10.00΄ ἡ Γεωργία προσκύνησε τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἐκοιμήθη. Τήν συγυρίσαμε, τήν στολίσαμε, κλείσαμε τήν πόρτα, πήγαμε στήν Ἐκκλησία, εἴπαμε τό ΄΄Χριστός Ἀνέστη΄΄, λειτουργηθήκαμε, κοινωνήσαμε καί δέν εἴπαμε τίποτα σέ κανέναν, γιά νά μήν τούς στενοχωρήσωμε στήν χαρά τῆς Ἀναστάσσεως. Τό πρωΐ τό εἴπαμε. Στήν ΄΄Ἀγάπη΄΄ τήν κηδεύσαμε. ΄΄Χριστός Ἀνέστη΄΄ λέγαμε καί κλαίγαμε τό 17χρονο κορίτσι μας καί περιμέναμε τήν σειρά μας.

»Τήν Δευτέρα τοῦ Πάσχα κάναμε περιφορά (λιτανεία) σ’ ὅλο τό νησί μέ δυσκολία, μέ ἐξαπτέρυγα, εἰκόνες, τήν Ἀνάσταση καί τόν παπᾶ μας. Φτάναμε στό Ἐκκλησάκι τοῦ Ἅη-Γιώργη. Ψάλλαμε τόν Ἑσπερινό, γυρίζαμε στόν Ἅγιο Παντελεήμονα, φιλούσαμε τίς εἰκόνες, τό χέρι τοῦ παπα- Χρύσανθου καί ὕστερα κερνιόμασταν στό καφενεῖο.

»Τότε σκέφτηκα τό παιδί μου. Ἤξερα ὅτι ὁ ἄνδρας μου εἶχε μιά θειά στό Ἡράκλειο, καλή γυναῖκα, πού ἔμενε κοντά στήν Χανιόπορτα. Ἐπεθύμησα νά δῶ τό παιδί μου, νά τό σφίξω λίγο στήν ἀγκαλιά μου. Κι ἐπειδή δέν ἔκανε, μήν τόν κολλήσω, ἔστω νά τό δῶ. Φούντωνε κάθε μέρα ἡ ἐπιθυμία. Ἔβλεπα τήν θάλασσα, τήν ἐπιγραφή πού ἔλεγε ΄΄ὅποιος μπῆκε μήν περιμένη νά γυρίση πίσω΄΄. Καί εἶπα: ΄΄Θά τό σκάσω, θά πάω νά δῶ τό παιδί μου΄΄. Στ’ ἀδέλφια μου δέν εἶπα τίποτα. Παρατηροῦσα τήν θάλασσα, πῶς πᾶνε τά ρεύματα, ἀλλά μπάνιο δέν γνώριζα καί φοβόμουν, ὅτι θά πνιγῶ. Τότε εἶπα: ΄΄Θά πάω· ὁ Θεός καί ἡ Παναγία –μάννα εἶναι-, θά βοηθήσουν΄΄. Κάνω τά ροῦχα μου ἕναν μπόγο, τά βάζω στό κεφάλι μου. Εἶχα μελετήσει καί τήν παλίρροια, ἀκόμα ἤξερα τά ἀβαθῆ μέρη. Λέω ΄΄αὐτό θά μέ βοηθήση΄΄ κάνω τόν σταυρό μου καί περνῶ ἀπέναντι. Οὔτε τό κατάλαβα. Βγαίνω, κρύβομαι, στεγνώνω καί φορῶ τά ροῦχα μου κι ἀρχίζω σιγά-σιγά περπατώντας ὄχι ἀπό τήν δημοσιά ἀλλά ἀπό μονοπάτια νύχτα κυρίως, νά προχωρῶ πρός τό Ἡράκλειο. Ἔφτασα.

Κρύφτηκα ἀπό τούς χωροφυλάκους, πέρασα τήν Χανιόπορτα. Σουρούπωσε. Πηγαίνω στό σπίτι τῆς θείας τοῦ ἄνδρα μου. Κτυπῶ, κανείς. Κάθομαι στά σκαλιά καί ἀναμένω. Πρόβαλλε ἡ Θεία μ' ἄλλες δύο Φοροῦσαν μαῦρα.

-Ἀργυρῶ, μοῦ λέει, ἐσύ εἶσαι;

-Ναί, τούς λέγω. Τό παιδί;

-Ἄχ! καϋμένη, πέθανε καί ἐρχόμαστε ἀπό τό κοιμητήριο· ἀρρώστησε ἀπό πνευμονία καί ἔφυγε. Καί κλαίγαμε ὅλες μαζί.

»Πήγαμε στό μνῆμα. Προσκύνησα καί εἶπα: ΄΄Θεέ μου, δόξα σοι. Κάνε μέ ὅ,τι θέλεις΄΄ καί κλαίγοντας πάγω στή χωροφυλακή. Τους λέγω: ΄΄Τόσκασα ἀπό τήν Σπιναλόγκα, ἦρθα μέ τά πόδια ἀλλά δέν ἔχω δύναμη νά ξαναγυρίσω πάλι μέ τά πόδια΄΄. Οἱ ἄνθρωποι μέ ἔβαλαν σέ αὐτοκίνητο, μέ συνόδεψαν –τούς εὐγενεῖς- καί μέ ἔφεραν πίσω, μέ ἔβαλαν στό καΐκι, πάω στό σπίτι μου. Κλαῖμε ὅλοι. Δύο πεθαμένοι σ' ἕναν χρόνο. Κλάψαμε, χορτάσαμε τό κλάμα. Πήγαμε στήν Ἐκκλησία μας. Ὁ παπα-Χρύσανθος ἐπί σαράντα ἡμέρες κάθε μέρα λειτουργοῦσε. Γιά νά μέ παρηγορήση, μᾶς διάβαζε τά πάθη τοῦ Ἰώβ καί τήν Θυσία τοῦ Ἀβραάμ΄΄ τοῦ Κορνάρου. Παρηγορηθήκαμε.

»Καί τότε ἦρθε καινούργιο. Ἦρθε χαρτί ἀπό τόν ἄνδρα μου γιά διαζύγιο. Μοῦ ἔγραφε: ΄΄Ἀργυρώ, χωρίσαμε ζωντανοί, τό παιδί μου πέθανε. Ἐσύ ἐκεῖ μπῆκες καί ἐγώ ἐδῶ, γάμος δέν εἶναι, δός μου τό διαζύγιο νά προχωρήσω τήν ζωή μου΄΄.

»Δόξα σοι ὁ Θεός, τρίτος θάνατος. ΄΄Ναί, ἄνδρα μου, νά σέ λευτερώσω· μέ τήν εὐχή τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγιᾶς νά βρῆς ἄλλη, νά ἀναπαυθῆς ἀπό τούς κόπους σου. Ναί ἄνδρα μου στείλε τό χαρτί πού θέλεις νά ὑπογράψω΄΄. Καί τό πῆρε τό διαζύγιο.

»Ἔμαθα τήν ἡμέρα τοῦ γάμου. Δέν ἄντεχα. Ξανά κάνω τόν δρόμο πού ἤξερα. Ξανά μπόγο τά ροῦχα, ξανά τό ντεπόζιτο, ξανά ἡ θάλασσα, ξανά το νυχτοπερπάτημα. Φθάνω στό χωριό. Κρύβομαι, ἀκούω τόν γάμο. Τό πρωΐ τήν Δευτέρα ὥρα 12.00΄πηγαίνω στό σπίτι μου –πού πλέον δέν εἶναι σπίτι μου- καί κτυπῶ τήν πόρτα. Ἀνοίγει μιά ὄμορφη καλή γυναῖκα. Μέ ρωτᾶ:

– Τί θέλετε;

– Εἶμαι ἡ Ἀργυρώ, λέγω. Κόκαλο αὐτή.

– Μήν φοβᾶσαι, τῆς λέω, ἦρθα νά σοῦ πῶ κάτι. Αὐτός, πού τόν παντρεύτηκες εἶναι καλός ἄνθρωπος καί νά τόν ἀγαπᾶς καί πᾶρε καί αὐτό. Καί μήν πῆς σέ κανέναν τίποτα.

»Καί ἔδωσε ἕναν φάκελλο μέ τίς οἰκονομίες μου, δῶρο γιά τόν γάμο. Φιληθήκαμε. Πέρασα καί ἀπό τούς τάφους τῶν γονιῶν μου καί γύρισα στήν Σπιναλόγκα».

Ἡ Ἰωάννα ἡ ἀδελφή τῆς Ἀργυρῶς, ἀγάπησε ἕνα παλικάρι ἀσθενῆ στήν Σπιναλόγκα καί παντρεύτηκαν. Γέννησαν 4 παιδιά, τόν Βενιζέλο, τόν Δημήτρη, τήν Γεωργία και την μοναχή Γαβριηλία. Ὁ Βενιζέλος βαπτίστηκε στήν Σπιναλόγκα, στόν Ἅγιο Παντελεήμονα ἀπό τόν π. Χρύσανθο τό 1951.

Τό 1957 ἤδη εἶχε βρεθῆ τό φάρμακο ἀπό τόν Χάνσεν. Ἡ Δαψώνη. Ἦρθε στήν Σπιναλόγκα. Ἀρχικά τήν δοκίμασαν οἱ πιο βαρειά ἀσθενείς καί καλυτέρεψαν. Μετά ὅλοι βέβαια οἱ ἀσθενείς ἔπαιρναν τό φάρμακο. Δέν γίνονταν τελείως καλά, ἀλλά ὅπου σέ ἔβρισκε ἡ θεραπεία ἐκεῖ σέ ἄφηνε. Οἱ πληγές ἔκλειναν ἀλλά οἱ οὐλές καί οἱ παραμορφώσεις καί οἱ ἀναισθησίες τῶν νεύρων ἔμειναν. Ἔτσι οἱ μύτες ἔλειπαν, τά χέρια ἦταν παράλυτα, ἡ παραμόρφωση τοῦ προσώπου παρέμεινε καί ἡ δυσκινησία ἦταν φοβερή. Ἡ Σπιναλόγκα ἔκλεισε, καθώς καί τό λεπροκομεῖο τῆς Χίου, πού ἦταν προστάτης ὁ ἅγιος Ἄνθιμος. Ὅλοι ἦρθαν στό ἀντιλεπρικό Σταθμό τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στό Αἰγάλεω. Ἡ ζωή τους τώρα ἄλλαξε. Ἔγκλειστοι ἦταν βέβαια, ἀλλά γνώριζαν οἱ ἴδιοι ὅτι ἦταν ὑγιεῖς ἀπό τήν νόσο καί κυρίως ὅτι δέν μετέδιδαν τήν νόσο. Οἱ πιό δυσκολεμένοι σωματικά ἔμεναν σέ ἕνα μεγάλο κτίριο, πού τό ἔλεγαν ἀναρρωτήριο. Οἱ ἄλλοι οἱ πιό ὑγιεῖς, ὅπως ἦταν ἡ Ἀργυρώ, ὁ Ἀριστείδης, ὁ κ. Χαράλαμπος, ἔμεναν σέ μικρά σπιτάκια. Κανονικά ἀσκητήρια, πού θύμιζαν Σκήτη.

Δωμάτια 4 Χ 3 μέτρων, κεραμιδοσκέπαστα, παράθυρα ταπεινά, τουαλέττα ἐξωτερική, τσιμέντο γιά δάπεδο, δύο κρεββάτια, ἕνα τραπέζι καί σχεδόν πάντα μία βιβλιοθήκη. Ναί, βιβλιοθήκη. Ἤμουν 12 χρόνων, ὅταν πρωτοεπισκέφτηκα τήν Ἀργυρώ. Κοίταζα τά βιβλία. Διάβαζα τούς τίτλους τῶν βιβλίων. Εὐεργετινός, Ἁμαρτωλῶν σωτηρία, Συναξαριστής τῶν 12 μηνῶν, τό Πεντηκοστάριον, Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν, Ἀόρατος πόλεμος, Ἐρωτόκριτος, Ἰλιάδα, Ὀδύσσεια!!! Ἐκεῖ συνέχιζαν πιά τόν πνευματικό ἀγῶνα τους, ἐλεημένοι ἀπό τόν Θεό γιά τήν νόσο τους. Γύρω δέντρα, κῆποι, λουλούδια καί γύρω ἀπ’ αὐτά ἕνας μεγάλος μανδρότοιχος, πού προστάτευε τούς ἔξω, ἀπό τούς ἁγίους μέσα. Τότε τό 1958 ἦρθε καί ὁ ἅγιος Νικηφόρος, σταλμένος ἀπό τόν Ἅγιον Ἄνθιμο τῆς Χίου. Ἐκεῖνος, ἐπειδή ἡ ἀσθένεια τόν εἶχε πιά ταλαιπωρήσει, εἶχε τυφλωθῆ, ἦταν ἀνάπηρος. Τοῦ ἔδωσαν ἕνα χῶρο κοντά στήν Ἐκκλησία. Δίπλα του ἦταν ἕνας συνεταιρισμός, πού εἶχε μπακάλικο, ἀπ’ ὅπου ψώνιζαν οἱ ἀσθενεῖς. Ἐκεῖ ἦταν ἕνα τόλλ στρατιωτικο σέ σχῆμα σταυροῦ. Ἐκεῖ ἔμεινε ὁ ἅγιος Νικηφόρος, γιά νά μπορῆ εὔκολα νά πηγαίνη στόν Ναό τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων.

Τό 1958 εἶχε ἔρθει στό Νοσοκομεῖο τῆς Ἁγίας Βαρβάρας ὁ μοναχός Σωφρόνιος. Ὁ π. Σωφρόνιος, ἦταν μοναχός ἀπό τήν Νότια Κρήτη. Ἐνῶ ἦταν μοναχός, τόν πῆραν στρατιώτη μέ διάταγμα τῆς τότε κυβερνήσεως, γιατί λόγῳ τοῦ ἀδελφοκτόνου πολέμου εἶχαν χαθῆ πολλοί ἄνθρωποι καί τό ἄνομο κράτος στράφηκε στά

Μοναστήρια καί ἅρπαξε νέους μοναχούς καί δοκίμους, τούς ξύρισε καί τούς ἔστειλε νά ὑπηρετήσουν. Ὁ π. Σωφρόνιος, ἐνῶ ὑπηρετοῦσε στήν Θεσσαλονίκη ἀσθένησε, διαγνώστηκε τό νόσημα τῆς λέπρας καί ἦλθε στόν ἀντιλεπρικό Σταθμό τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Τώρα πιά ἦταν μία ἀδελφότητα, ὁ π. Νικηφόρος, ὁ π. Σωφόνιος, ἡ μοναχή Φιλοθέη ἀπό τά Χανιά, ἡ Μαριάμ, ἡ Χαριτίνη ἡ Μυτιληναία. Ἡ Ἐκκλησία, οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι, ἦταν τό Κυριακό τῆς Σκήτεως. Ἀκολουθίες μοναστηριακές τελοῦνταν ἀνελλιπῶς. Ἡ Ἀργυρώ, ἡ Ντίνα καί ἡ Φωφώ διακονοῦσαν, καθάριζαν τήν Ἐκκλησία, ἄσπριζαν, ὑποδέχονταν τόν κόσμο μέ τρόπο ἀρχοντικό καί σιωπηλές. Ρουφοῦσαν τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Νικηφόρου ἀπό μακριά ἱστάμενες σάν μυροφόρες καί συγχρόνως ἔκαναν τόν κανόνα τους.

Καί ὅλες ἐκεῖ νήστευαν χωρίς νά παραθεωρήσουν τίποτα. Ἱερεύς πλέον ἦταν ὁ π. Διονύσιος, νομίζω ἔγγαμος ἐκ Ζακύνθου, ὄχι ἀσθενής ἀλλά συγγενής ἀσθενοῦς. Εἶχαν μία μεγάλη μουριά ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία κι ἐκεῖ πιό κάτω ἔβαζαν τό καλοκαίρι τόν ἅγιο Νικηφόρο καί τούς μιλοῦσε. Ἔρχονταν κόσμος πολύς, χριστιανοί, πού δέν φοβοῦνταν, ὁ π. Νικόδημος ὁ Μπιλάλης καί ἄλλοι ἀπό τή ΄΄ΖΩΗ΄΄, πού ἔψαχναν κάτι ἄλλο βαθύτερο καί πού τούς συγκινοῦσε ὁ ἀγῶνας τῶν ἀσθενῶν. Ἐδῶ ἔρχονταν νά παρηγορηθοῦν ἀπό τούς ἀσθενεῖς, ἀπό τά συντρίμματα, ἀπό τά σπασμένα καλάμια, πού γινόντουσαν φόρμιγκες τοῦ Θεοῦ.

Τό κύριο ἔργο τῆς Ἀργυρῶς ἦταν ἡ συμπαράσταση σέ ὅλους τούς ἀναγκεμένους. Ψυχορραγοῦσε κάποιος, ἡ Ἀργυρώ, ἡ Ντίνα καί ὁ π. Σωφόνιος χώριζαν τό εἰκοσιτετράωρο σέ ὀκτάωρα. Παραστέκονταν στόν ἑτοιμοθάνατο, τοῦ διάβαζαν Ἀκολουθίες ἤ ἡσύχως παρέμειναν γιά νά μήν πεθάνη μόνος. Καί μετά τόν ἔπλεναν, τόν ἔντυναν καί διάβαζαν τό Ψαλτήρι μέ τόν π.Σωφρόνιο νά πρωτοστατῆ.

Ἄλλο ἔργο εἶχαν, τήν εὐποιΐα (βοήθεια) ἑκατοντάδων. Πτωχοί κατέφευγαν σ’ αὐτούς καί αὐτοί προσέφερον ὅ,τί εἶχαν: τρόφιμα, χρήματα κ.λ.π. Ὅ,τι τούς πήγαιναν, τά μοίραζαν. Εἶχαν μια σύνταξη ἀπό τό Ἑλληνικό Δημόσιο σάν βοήθημα, μερικοί ἐργάζοντο κιόλας. Οἱ τρεῖς, ἡ Ἀργυρώ, ἡ Ντίνα καί ὁ Ἀριστείδης εἶχαν κάνει μία συμφωνία. Θά ζοῦσαν μέ τήν μία σύνταξη καί τίς δύο ἄλλες θά τίς μοίραζαν, ὅπου ὑπῆρχε ἀνάγκη. Τό γνωρίζω καλά, γιατί ἐγώ ἀπό ἡλικία 13 χρονῶν τούς ἔγραφα τίς ἐπιταγές κάθε μῆνα, ὡς καί τά γράμματα πού τούς ἔστελναν γιά νά τους παρηγορήσουν καί τά ταχυδρομοῦσα. Καί τό κυριώτερο ἔρχονταν φωχοί ἀπ’ ἔξω ἀπό τήν μάνδρα τοῦ νοσοκομείου. Αὐτοί ἔφτειαχναν τσάντες μέ τρόφιμα. Καί βάζαμε μία σκάλα στόν τοῖχο καί ἀπό ἐκεῖ ἀνεβαίναμε κι οἱ φτωχοί τοῦ Χριστοῦ ἀπό κάτω ἔπαιρναν τίς τσάντες. Ὅ,τι περίσσευε κάθε μέρα τό δίναμε μ’ αὐτόν τόν τρόπο γιά νά μήν πεταχτῆ τίποτα. Ὅλες τίς μεγάλες γιορτές ἑτοίμαζαν δέματα καί μέσα στά δέματα ἔβαζαν φακελλάκια μέ χρήματα καί μέ τό αὐτοκίνητό μου πηγαίναμε στά σπίτια τῶν θλιμμένων καί πτωχῶν. Κι ὅλα αὐτά ἁπλᾶ, φυσικά, χωρίς νά θεωροῦν ὅτι κάνουν κάτι σπουδαῖο. Ὅλοι εἶχαν μία χαρά. Ἡ Ἀργυρώ μέ τά παραμορφωμένα χεράκια της, μέ τό μαντήλι πάντα στό κεφάλι, προχωροῦσε πρώτη!

Ἀπό τό 1958 ἡ ζωή της καί τῶν ὑπολοίπων εἶχε συνδεθῆ μέ τόν π. Σωφόνιο, τόν μετέπειτα Ἅγιο Εὐμένιο ἱερομόναχο καί τόν ἅγιο Νικηφόρο, τόν ὁποῖο ὁ π. Σωφρόνιος τόν διακόνησε σάν πατέρα του. Συναντιλήπτορες ἦταν ἡ Ἀργυρώ, ἡ Ντίνα καί ἄλλες πολλές ψυχές.

Ἡ Φωφώ εἶδε κάποτε τόν ἅγιο Νικηφόρο πάνω ἀπό τό κρεββάτι του ὄρθιο νά λάμπη ὑγιής τελείως. Τό ἴδιο θαυμαστό γεγονός εἶδε καί ὁ μοναχός Σωφρόνιος: Ὅταν κάποτε ἄνοιξε τήν πόρτα χωρίς εὐλογία, εἶδε τόν ἅγιο Νικηφόρο σέ στάση προσευχῆς ἕνα μέτρο πάνω ἀπ’ τό κρεββάτι καί τό κυριώτερο ἔλαμπε καί ἦταν ὑγιής χωρίς πληγές, χωρίς παραμορφώσεις.

Ὅταν ὁ π. Σωφρόνιος πέρασε μία μεγάλη δοκιμασία, ἡ Ἀργυρώ καί ἡ Ντίνα τόν συνόδευαν, τόν φρόντιζαν καί τόν διάβαζε ὁ π. Χρύσανθος, ὁ παπᾶς τῆς Σπιναλόγκα, ἤδη πολιός, κάτασπρος, πνευματοφόρος· καί ἔτσι βοήθησε ὁ Θεός καί ἡ Κυρία Θεοτόκος ἡ Κουδουμανή καί ἐλευθερώθηκε ὁ π. Σωφρόνιος. Καί τότε ζήτησαν ὅλοι γιά παπᾶ τους τόν π. Σωφρόνιο ἀπό τότε Μητροπολίτη Νικαίας κ., Γεώργιο. Ἔδωσε ἄδεια ὁ Μητροπολίτης καί τότε ὅλοι μαζί, ὁ Ἀριστείδης, ὁ κ. Χαράλαμπος, ἡ Ἀργυρώ, ἡ Ντίνα καί ὁ π. Σωφρόνιος πῆγαν στήν Κρήτη στήν Καλυβιανή, -Σαρακοστή ἦταν- καί ἐχειροτονήθη ἱερεύς ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Τιμόθεο στήν Ἱερά Μονή Καλυβιανῆς. Ἀπό τότε ἄλλαξε ὄνομα καί ἐτέθη ὁ λύχνος στόν λυχνοστάτη. Ὁ Ναός του νοσοκομείου ἀπέκτησε νυχθήμερη Ἀκολουθία, θεία Λειτουργία καθημερινή, Ἑσπερινό, παννυχίδες.

Σέ ὅλα οἱ πτωχές ψυχές, οἱ ἄτλαντες τῆς ὑπομονῆς μέ προεξάρχουσα τήν Ἀργυρώ συμμετεῖχαν ὁλοκαρδίως. Σιγά-σιγά πλήθη ἄρχισαν νά ἐπισκέπτωνται τούς ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ, πολλοί χριστιανοί, πού τούς συμπονοῦσαν. Ὁ Ἀριχεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος καί ὁ Νικαίας κ. Γεώργιος, ὁ Ραούλ Φολερώ κ.ἄ., πολλοί μελλοντικοί ἱερεῖς καί μοναχοί ἤρχοντο καί ξαναήρχοντο. Ὅλα ἦταν ἁπλᾶ, ταπεινά, ἀνεπιτήδευτα, ἀληθινά. Δέν ἄκουγες ἐπαίνους, ἀλλά εὐθύτητα λόγων καί συναντοῦσες φιλοξενία ἄπειρη καί αἰσθανόσουν εὐλογία.

Ὅσοι περνοῦσαν ἀπό τήν Ἐκκλησία, κατέληγαν στά σπιτάκια καί σίγουρα στήν Ἀρυγρώ. Ἐκεῖ ἐδέχοντο νέα περιποίηση, φροῦτα τοῦ κήπου, παξιμάδι, νερό, καλτσούνια, ὅ,τι εἶχαν ἔδιναν. Κυρίως ἄκουγαν καί ὅταν ἦταν ἀνάγκη, συμβούλευαν ἐμπόνως.

Μετά ἀπό 28 χρόνια μαθαίνει ἡ Ἀργυρώ ὅτι τό μοναδικό παιδί τοῦ ἄνδρα της μέ τήν νέα γυναῖκα παντρεύεται. Παίρνει τήν ἀχώριστη πιά φίλη της, τήν ἄλλη ἁγιασμένη ψυχή, τήν Ντίνα. Βάζουν σ’ ἕνα φάκελο 100.000 δραχμές. Πηγαίνουν στόν γάμο, κάθονται τελευταῖες, χαιρετοῦν, ἀσπάζονται τήν νύφη, τόν γαμπρό καί τότε ὁ ἄνδρας της τήν βλέπει μπροστά του μετά ἀπό τόσους χρόνους. Ἀσπάζονται, δίνουν τήν καλή χεῖρα καί ἐπιστρέφουν στόν ἀντιλεπρικό Σταθμό χαρούμενες, γαλήνιες,

μελωμένες μέ χάρη Θεοῦ. Ἡ Ἀργυρώ καί ἡ Ντίνα, οἱ πολύαθλες.

Γύρω στό 1979 ἐμφανίστηκε μία νέα ἀρρώστεια, μία νέα μάστιγα, ἄγνωστη, τρομερή, πού γέμιζε μέ φόβο τόν κόσμο. Ὁ κόσμος τήν ἔλεγε AIDS καί ἡ Ἰατρική σύνδρομο ἐπίκτητης ἀνοσολογικῆς ἀνεπάρκειας. Τό νοσοκομεῖο ὑποδέχθηκε ἀρρώστους (σέ δωμάτια μέ σιδερένια κάγκελλα). Στήν ἀρχή ἦσαν στήν ἀπομόνωση, διότι κανείς δέν γνώριζε τόν τρόπο τῆς μετάδοσης ἐπακριβῶς. Καί τότε οἱ πρώην «κατηραμένοι» τῆς Σπιναλογκας συμπόνεσαν τά «καϋμένα τά παιδιά», μαγείρευαν κάτι ὡραῖο καί πήγαιναν ἔξω ἀπό τά κάγκελα. Ἡ Ἀργυρώ ἔκανε τίς συνεννοήσεις καί ἡ Ντίνα τά ὡραῖα νοστιμότατα φαγητά. Ὕστερα, ὅταν οἱ πόρτες ἄνοιξαν καί τά παιδιά αὐτά σεργιάνιζαν μέσα στά κηπάκια τῶν Χανσενικῶν, ἡ Ἀργυρώ τούς ὑποδεχόταν, κουβέντιαζε μαζί τους, ἔδινε χρήματα, τά συμπονοῦσε, τά ἔκανε παιδιά της. Καί ὅταν μερικά ἀπ’ αὐτά τά καλόπαιδα ἐπρόκειτο νά φύγουν γιά τήν ἀγήρω μακαριότητα, τά βοηθοῦσε νά ἐξομολογηθοῦν, νά μεταλάβουν. Κι ἔπαιρνε τό καράβι καί συνόδευε τά ξόδια τους, στήν Κρήτη κυρίως ἤ καί ἀλλοῦ, κι ὕστερα μνημόνευε τά ὀνόματά τους στά
κομποσχοίνα της καί ἔκανε σαρανταλείτουργα γιά τίς ψυχές τους. Παρηγοροῦσε τούς γονεῖς καί μάλιστα γιά χρόνια πολλά.

Τά χρόνια περνοῦσαν, ὁ κόσμος αὔξανε, τόσο γιά τόν π. Εὐμένιο, καί ἰδίως μετά τήν κοίμηση τοῦ π. Προφυρίου ὁ ὁποῖος τόν χαρακτήρισε σάν τόν «κρυφό ἅγιο», ὅσο καί γιά τήν Ἀργυρώ.

Ὅταν κάποιοι γνωστοί της ἀδικοῦνταν ἀπό συναδέλφους τους χρησιμοποιώντας πολιτικά μέσα, κατέφευγαν στήν Ἀργυρώ καί ἔλεγαν τόν πόνο τους, τότε αὐτή θυμόταν τόν παλιό ἑαυτό της μπροστά στούς Γερμανούς. Ἔβαζε τά καλά της, χτένιζε τίς κοτσίδες της, φόραγε ἕνα ὥραῖο μαντήλι καί ἀνέβαινε στά σκαλιά τῆς Διοίκησης. Ἄστραφτε καί βρόνταγε ὑπέρ τοῦ ἀδικημένου καί πετύχαινε πάντα νά ἀρθῆ ἡ ἀδικία. Δέν ξανθυμόταν τό καλό πού εἶχε κάνει καί δέν δεχόταν ἐκφράσεις εὐγνωμοσύνης, οὔτε δῶρα.

Ἡ χαρά της ἦταν τά Χριστοῦγεννα. Παρέλαυναν πολύτεκνοι νά ποῦν τά κάλαντα, ἰδιαίτερα ἡ οἰκογένεια Παλαιάκη μέ τά 13 παιδιά τους. Ἡ Ἀργυρώ ἦταν νονά σέ ἕνα ἀπ’ αὐτά. Ἄκουγε τά κάλαντα ἤ ψαλμωδίες καί μοίραζε χρήματα.

Ἡ Ἀργυρώ εἶναι καί δική μου εὐεργέτις, διότι μέ στήριξε στήν ἀπόφαση τῆς ἱερωσύνης, μοῦ ἔδωσε τήν εὐχή της καί ἦρθε στήν χειροτονία μου.

Καί ἐγώ τῆς συμπαραστάθηκα στό τέλος της τό ὁσιακό μέ τήν θεία Κοινωνία. Γιά λίγα χρόνια λόγῳ ἀπώλειας μνήμης ἦταν ἔγκλειστη, ἀλλά μέ παιδική καί ἀγγελική συμπεριφορά.

Ἐκοιμήθη στίς 12 Ἰουλίου 2014 ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ Ἀργυρώ, ἡ ἄπατρις, ἡ χωρίς σύζυγο, ἡ ἔχουσα θάψει τό ἕνα καί μοναδικό παιδί της, ἡ ἀσθενής, ἡ πολύαθλος· ἀνεπαύθη ἀπό τά βάσανα καί τίς ἀσθένειές της καί ἑκατοντάδες ἄνθρωποι πρόστρεξαν στό λείψανό της καί τη ὁδήγησαν μέχρι τόν ταπεινό τάφο της στό Γ΄ Κοιμητήριο.

Μετά χρόνους τρεῖς κάνεμε ἀνακομιδή τῶν λειψάνων της. Πήγαμε πρωΐ μέ τόν π. Παλλάδιο τῆς Σκήτης τοῦ Κουτλουμουσίου -ἀγαπημένος τῆς μοναχός καί συγγενής- κάναμε τρισάγιο, σταυρώσαμε τό μνῆμα καί μέ τό φτυάρι ἀρχίσαμε τήν ἐκταφή μαζί μέ τά παιδιά τοῦ κοιμητηρίου. Καί ξαφνικά!, εὐωδία ἄρχισε νά ἐξέρχεται ἀπό τό χῶμα. Ἀναρωτηθήκαμε μήπως ἐκεῖ πλησίον κάποιος θύμιαζε, ἀλλά δέν ἦταν κανένας· τό χωματάκι εὐωδίαζε! Ἦταν ἡ εὐωδία ἀπό «τά τεταπεινωμένα ὀστέα» τῆς πολύπονης, τῆς πολύπαθλης, τῆς πολύαθλης Ἀργυρῶς. Μετά βρήκαμε τά λειψανάκια της μέ τό ὡραῖο κεχριμπαρένιο χρῶμα. Τά πλύναμε καί τά πήραμε μαζί μας γιά παρηγορία μας καί τά τοποθετήσαμε κάτω ἀπό τήν Ἁγία Τράπεζα σ’ ἕνα μοναστηράκι τῆς Ἀττικῆς. Καί λειτουργοῦμε ἐμεῖς ἐδῶ κάτω καί αὐτή χαίρεται καί ἀγάλλεται τώρα στήν ἄνω Ἰερουσαλήμ.

Αἰωνία της ἡ μνήμη. Ἀμήν.

[Από το βιβλίο: “Ασκητές μέσα στον κόσμο” (Τρίτος τόμος). Εκδότης ΙΕΡΟΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ «ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ» Μεταμόρφωσις Χαλκιδικής. Απρίλιος 2020]

(Πηγή ψηφ. κειμένου: orp.gr, Η/Υ επιμέλεια Αικατερίνας Κατσούρη)